

UNIVERSITÄT HAMBURG
FAKULTÄT FÜR MATHEMATIK, INFORMATIK
UND NATURWISSENSCHAFTEN

Bachelorarbeit

Eine Vorlage für studentische Arbeiten im Arbeitsbereich VSIS

Max Peter Mustermann

---

max.peter.mustermann@informatik.uni-hamburg.de

Studiengang Informatik

Matr.-Nr. 12345678

Fachsemester 99

Erstgutachter: Professor A. Ersthelfer

Zweitgutachter: Professor Z. Eswirdschonwerden

Abgabe: 09.2017

A distributed system is one where the failure of some
computer I've never heard of can keep me from getting my work done.
– *Leslie Lamport*

Inhaltsverzeichnis

1	Einleitung	1
1.1	Motivation	3
1.2	Zielsetzung	5
1.3	Eingrenzung des Themas	6
1.4	Aufbau der Arbeit	7
	Literaturverzeichnis	9

1 Einleitung

Hier kommt eine Quellenangabe [Gra81], [Cer02]. Weiterhin sieht man hier einen Link auf Kapitel 1.1. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur¹ adipiscing elit. Integer quis lectus eget purus auctor sollicitudin. Sed tempus, leo quis nonummy iaculis, tellus justo bibendum mi, eu facilisis est sapien non eros. Ut tincidunt. Proin eleifend tristique est. Nulla facilisi. Cras ante mauris, facilisis at, fringilla quis, venenatis ornare, libero. Nam viverra varius nibh. Suspendisse potenti. Sed velit quam, euismod quis, sagittis eu, sodales sit amet, dui. Sed sed diam. Vivamus tincidunt quam a eros. Ut quis metus. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Sed ut tortor. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Curabitur vulputate nibh a tortor. Nullam scelerisque risus nonummy urna tempor sagittis.

Hier kommt ein Listing 1.1.

Listing 1.1: SOAP Anfrage an einen HalloWelt-Web-Service

```
1 <?xml version='1.0' encoding='UTF-8'>
2 <SOAP-ENV:Envelope
3   xmlns:SOAP-ENV="http://schemas.xmlsoap.org/soap/envelope/"
4   xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
5   xmlns:xsd="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
6   xmlns:ns1="http://localhost/wsdl/HalloWeltService.wsdl">
7
8   <SOAP-ENV:Body>
9     <ns1:gruss>
10       <name xsi:type="xsd:string">
11         Michael
12       </name>
13     </ns1:gruss>
14   </SOAP-ENV:Body>
15
16 </SOAP-ENV:Envelope>
```

Donec tincidunt. Cras tempus purus et quam. Duis semper. Vestibulum eu ligula. Ut non odio. Ut posuere ligula fringilla neque. Cras sodales justo eu massa. Nullam mauris nulla, fermentum et, fringilla sed, imperdiet vitae, turpis. In vehicula fermentum neque.

---

¹Hier ist eine Fußnote!

Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Quisque orci. Nunc odio. Nam consectetur egestas augue.

Hier kommt eine etwas komplizierte Tabelle:

Tabelle 1.1: Transaktionale Ablaufmodelle im Vergleich; teilweise aus [Sch99]; das Wort „Transaktion“ wird in der Tabelle als TA abgekürzt

Modelle	Eigenschaften	vital	non-vital	Alternativtransaktion	sequenziell	parallel	unabhängig	temporal	geschlossen geschachtelt	offen geschachtelt	Kompensation	endliche Schachtelung	unendliche Schachtelung
Geschl. gesch. TA	✓	(✓)	(✓)	✓	✓	-	-	✓	-	-	✓	✓	✓
Offen gesch. TA	✓	(✓)	(✓)	✓	✓	-	-	-	✓	✓	✓	✓	✓
Sagas	✓	-	-	✓	-	-	-	-	✓	✓	✓	✓	-
Flex-TA	✓	✓	✓	✓	✓	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓	-
ConTracts	✓	✓	-	✓	✓	-	-	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Business-TA	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero porttitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristique molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis porttitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristique nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

1.1 Motivation

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer quis lectus eget purus auctor sollicitudin. Sed tempus, leo quis nonummy iaculis, tellus justo bibendum mi, eu facilisis est sapien non eros. Ut tincidunt. Proin eleifend tristique est. Nulla facilisi. Cras ante mauris, facilisis at, fringilla quis, venenatis ornare, libero. Nam viverra varius nibh. Suspendisse potenti. Sed velit quam, euismod quis, sagittis eu, sodales sit amet, dui. Sed sed diam. Vivamus tincidunt quam a eros. Ut quis metus. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Sed ut tortor. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Curabitur vulputate nibh a tortor. Nullam scelerisque risus nonummy urna tempor sagittis.

Donec tincidunt. Cras tempus purus et quam. Duis semper. Vestibulum eu ligula. Ut non odio. Ut posuere ligula fringilla neque. Cras sodales justo eu massa. Nullam mauris nulla, fermentum et, fringilla sed, imperdiet vitae, turpis. In vehicula fermentum neque. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Quisque orci. Nunc odio. Nam consectetur egestas augue.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero porttitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristique molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis porttitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristique nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero porttitor vestibulum. Pellentes-

que a nulla nec ipsum tristisque molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis portitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristisque nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristisque senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero portitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristisque molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis portitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristisque nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristisque senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero portitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristisque molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis port-

---

titor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristique nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

1.2 Zielsetzung

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer quis lectus eget purus auctor sollicitudin. Sed tempus, leo quis nonummy iaculis, tellus justo bibendum mi, eu facilisis est sapien non eros. Ut tincidunt. Proin eleifend tristique est. Nulla facilisi. Cras ante mauris, facilisis at, fringilla quis, venenatis ornare, libero. Nam viverra varius nibh. Suspendisse potenti. Sed velit quam, euismod quis, sagittis eu, sodales sit amet, dui. Sed sed diam. Vivamus tincidunt quam a eros. Ut quis metus. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Sed ut tortor. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Curabitur vulputate nibh a tortor. Nullam scelerisque risus nonummy urna tempor sagittis.

Donec tincidunt. Cras tempus purus et quam. Duis semper. Vestibulum eu ligula. Ut non odio. Ut posuere ligula fringilla neque. Cras sodales justo eu massa. Nullam mauris nulla, fermentum et, fringilla sed, imperdiet vitae, turpis. In vehicula fermentum neque. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Quisque orci. Nunc odio. Nam consectetur egestas augue.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero porttitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristique molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis porttitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvi-

nar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristique nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

1.3 Eingrenzung des Themas

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer quis lectus eget purus auctor sollicitudin. Sed tempus, leo quis nonummy iaculis, tellus justo bibendum mi, eu facilisis est sapien non eros. Ut tincidunt. Proin eleifend tristique est. Nulla facilisi. Cras ante mauris, facilisis at, fringilla quis, venenatis ornare, libero. Nam viverra varius nibh. Suspendisse potenti. Sed velit quam, euismod quis, sagittis eu, sodales sit amet, dui. Sed sed diam. Vivamus tincidunt quam a eros. Ut quis metus. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Sed ut tortor. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Curabitur vulputate nibh a tortor. Nullam scelerisque risus nonummy urna tempor sagittis.

Donec tincidunt. Cras tempus purus et quam. Duis semper. Vestibulum eu ligula. Ut non odio. Ut posuere ligula fringilla neque. Cras sodales justo eu massa. Nullam mauris nulla, fermentum et, fringilla sed, imperdiet vitae, turpis. In vehicula fermentum neque. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Quisque orci. Nunc odio. Nam consectetur egestas augue.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero porttitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristique molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis porttitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristique nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetur accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

1.4 Aufbau der Arbeit

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Integer quis lectus eget purus auctor sollicitudin. Sed tempus, leo quis nonummy iaculis, tellus justo bibendum mi, eu facilisis est sapien non eros. Ut tincidunt. Proin eleifend tristique est. Nulla facilisi. Cras ante mauris, facilisis at, fringilla quis, venenatis ornare, libero. Nam viverra varius nibh. Suspendisse potenti. Sed velit quam, euismod quis, sagittis eu, sodales sit amet, dui. Sed sed diam. Vivamus tincidunt quam a eros. Ut quis metus. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Sed ut tortor. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Curabitur vulputate nibh a tortor. Nullam scelerisque risus nonummy urna tempor sagittis.

Donec tincidunt. Cras tempus purus et quam. Duis semper. Vestibulum eu ligula. Ut non odio. Ut posuere ligula fringilla neque. Cras sodales justo eu massa. Nullam mauris nulla, fermentum et, fringilla sed, imperdiet vitae, turpis. In vehicula fermentum neque. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Quisque orci. Nunc odio. Nam consectetur egestas augue.

Vestibulum sed odio. Mauris semper placerat ipsum. Nulla facilisi. In rutrum, tortor in rhoncus venenatis, diam enim lacinia urna, vel egestas nunc sapien ut nisl. Fusce placerat posuere est. Maecenas augue. In gravida leo vel massa. Aliquam eu nisi. Cras tincidunt aliquam arcu. Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. Aenean quis libero condimentum libero porttitor vestibulum. Pellentesque a nulla nec ipsum tristique molestie.

Curabitur sagittis quam vitae tortor. Nulla id pede. Praesent rutrum, ipsum quis porttitor pretium, nisl ipsum gravida est, commodo pulvinar augue nibh ac felis. Aliquam erat volutpat. Aenean ullamcorper feugiat dolor. Donec nulla mauris, elementum sed, varius ut, blandit vitae, purus. Aenean in nunc in justo sodales fringilla. Proin pulvinar. Maecenas ullamcorper. Vivamus dapibus consectetur arcu. Nam dictum, erat non adipiscing pretium, lorem tellus pulvinar dui, ut condimentum massa est sit amet urna. Nulla facilisi.

Vivamus in dui. Morbi tristique nibh in purus. Nam erat. Curabitur euismod lacinia purus. Maecenas tempor libero quis dolor. Quisque gravida lorem vitae libero. Aliquam sodales, risus in tempor imperdiet, massa nisi auctor massa, vitae laoreet nunc erat in

sapien. Etiam eu sapien nec enim consectetuer accumsan. Nunc non quam. Cras placerat justo quis nibh nonummy sollicitudin. Aenean vitae felis. Mauris id mi nec ligula ultricies vestibulum. Suspendisse luctus pretium justo.

Literaturverzeichnis

- [Cer02] CERAMI, Ethan ; ST.LAURENT, Simon (Hrsg.): *Web Services Essentials*. O'Reilly, 2002
- [Gra81] GRAY, Jim: The Transaction Concept: Virtues and Limitations. In: *Very Large Data Bases, 7th International Conference, September 9-11, Cannes, France, Proceedings*, IEEE Computer Society, 1981, 144-154
- [Sch99] SCHWARZ, Kerstin: *DISDBIS*. Bd. 64: *Das Konzept der Transaktionshülle zur konsistenten Spezifikation von Abhängigkeiten in komplexen Anwendungen*. Infix Verlag, St. Augustin, Germany, 1999
- [Wik16] WIKIPEDIA: *Wissenschaftliche Arbeit*. https://de.wikipedia.org/w/index.php?title=Wissenschaftliche_Arbeit&oldid=156007167.
Version: 2016, Abruf: 2016-07-21
-

